עוֹשֶׂה (ח) שְׁלִיחוּתוֹ. וְכֵן רַבִּים שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּעֵרוּבֵי תְחוּמִין וְרָצוּ לִשְׁלֹחַ עֵרוּבָם בְּיַד אַחֵר, (נא) הֲרֵי אֵלּוּ מְשַׁלְּחִין: ט [ב]אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁאָמְרוּ לְאֶחָד צֵא עָרֵב עָלֵינוּ, וְעֵרַב עֲלֵיהֶם בְּאֵיזֶה רוּחַ שֶׁרָצָה, הֲרֵי זֶה עֵרוּב וְיוֹצְאִים בּוֹ, (נב) שֶׁהֲרֵי לֹא יִחֲדוּ לוֹ רוּחַ: י [ג]הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ עָרֵב עָלַי (נג) בִּתְמָרִים, וְעֵרַב עָלָיו בִּגְרוֹגָרוֹת. בִּגְרוֹגָרוֹת, וְעֵרַב עָלָיו (ט) בִּתְמָרִים. אָמַר לוֹ הַנַּח עֵרוּבִי (נד) בְּמִגְדָּל, וְהִנִּיחוֹ בְּשׁוֹבָךְ. בְּשׁוֹבָךְ, וְהִנִּיחוֹ בְּמִגְדָּל. בְּבַיִת, וְהִנִּיחוֹ בַּעֲלִיָּה. בַּעֲלִיָּה, וְהִנִּיחוֹ בְּבַיִת, (נה) אֵינוֹ עֵרוּב. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ עָרֵב עָלַי סְתָם, וְעֵרַב עָלָיו בֵּין בִּגְרוֹגָרוֹת בֵּין בִּתְמָרִים בֵּין בְּבַיִת בֵּין בַּעֲלִיָּה, הֲרֵי זֶה עֵרוּב: יא [ד]מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ * וּמַכִּיר (נו) אִילָן אוֹ גָּדֵר * בְּסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה, וְיָרֵא שֶׁמָּא תֶּחְשַׁךְ קֹדֶם שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם, וְאָמַר (נז) שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו בְּעִקָּרוֹ, (נח) קָנָה שְׁבִיתָה בְּעִקָּרוֹ וְיֵשׁ לוֹ מִשָּׁם אַלְפַּיִם אַמָּה. [ה]אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם בְּמַהֲלָךְ בֵּינוֹנִי אֶלָּא אִם כֵּן יָרוּץ, (נט) מֻתָּר לֵילֵךְ לְשָׁם בְּנַחַת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם. אֲבָל אִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם כְּלָל * מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהֲרֵי עָקַר דַּעְתּוֹ מִכָּאן וְגַם שָׁם לֹא קָנָה. (ס) וְדַוְקָא שֶׁיִּחֵד אַרְבַּע אַמּוֹת וְהֵם בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה, [ו]כְּגוֹן שֶׁאָמַר שְׁבִיתָתִי בְּעִקָּרוֹ, וּמִכָּאן עַד עִקָּרוֹ

ב בְּרַיְיתָא שָׁם נ׳ (ע״ב). ג בְּרַיְיתָא גִּטִּין ס״ה (ע״ב), וּכְרַבָּנָן כְּאוֹקִימְתָּא דְּרָבָה. ד מִשְׁנָה עֵרוּבִין מ״ט (ע״ב). ה שָׁם בַּגְּמָרָא נ״א (ע״א), וּכְאִיכָּא דְּאָמְרִי בְּשֵׁם רָבָא. ו שָׁם בַּמִּשְׁנָה מ״ט (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

ח (ח) שְׁלִיחוּתוֹ. וַאֲפִלּוּ בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְגוֹן שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל לַמְשַׁלֵּחַ אִם לֹא יַעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ כְּגוֹן הָכָא, אֲבָל הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּתְרֹם וּמְצָא תָּרוּם, אֵין חֶזְקָתוֹ תָּרוּם, דְּאֵין הַשָּׁלִיחַ חוֹשֵׁשׁ לִתְרֹם, כִּי אִם לֹא יִמְצָא הַתְּרוּמָה אֵצֶל הַכְּרִי יֵדַע הַמְשַׁלֵּחַ שֶׁאֵינוֹ תָּרוּם, וְאִם כֵּן חָיְישִׁינַן שֶׁהַשָּׁלִיחַ לֹא תָּרַם וְאִישׁ אַחֵר תָּרַם. תּוֹסָפוֹת (לב. ד״ה רב ששת) וְהָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ג). וְצָרִיךְ עִיּוּן שֶׁבְּיוֹרָה דַּעָה סִימָן של״א סָעִיף ל״ד כָּתַב שֶׁאִם מָצָא הַכְּרִי תָּרוּם, אָמְרִינַן הַשָּׁלִיחַ תָּרַם, וְצָרִיךְ עִיּוּן. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז), עַיֵּן שָׁם. אִם יָדְעִינַן שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, אֶלָּא שֶׁסָּפֵק אִם שִׁנָּה הַשָּׁלִיחַ, אָמְרִינַן וַדַּאי לֹא שִׁנָּה. הָרַב רַבִּי בְּצַלְאֵל סִימָן (כ״ט) [כ״ז] (במג״א שם): (ט) בִּתְמָרִים.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סָמְכִינַן עַל חֲזָקָה זוֹ, (מד) אֲבָל בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אֵין סוֹמְכִין עַל חֲזָקָה זוֹ לְהָקֵל כִּי אִם לְהַחְמִיר. (מה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל לְהַמְשַׁלֵּחַ אִם לֹא יַעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ וְהוּא יַחֲשֹׁב שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, כְּגוֹן הָכָא, סוֹמְכִין עַל הַחֲזָקָה דְּעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ. (מו) וּכְשֶׁיָּדְעִינַן שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וְרַק שֶׁסָּפֵק שֶׁמָּא שִׁנָּה, לְכֻלֵּי עָלְמָא אָמְרִינַן דְּוַדַּאי לֹא שִׁנָּה: (נא) הֲרֵי אֵלּוּ מְשַׁלְּחִין. וְצָרִיךְ הַשָּׁלִיחַ לוֹמַר בִּשְׁעַת הַנָּחַת הָעֵרוּב, (מז) שֶׁבְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיוּ מֻתָּרִין לֵילֵךְ כָּל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּהָעֵרוּב: ט (נב) שֶׁהֲרֵי לֹא יִחֲדוּ לוֹ רוּחַ. וְעַל כֵּן אָמְרִינַן דְּמִסְתָּמָא נִיחָא לְהוּ בְּאֵיזֶה רוּחַ שֶׁיְּעָרֵב. וְאַף אִם (מח) לֹא נִתְוַדַּע לָהֶם עַד שֶׁחָשֵׁכָה, הָוֵי עֵרוּב, (מט) דְּאִגְּלָאִי מִלְּתָא דְּמֵעִקָּרָא קָנוּ שְׁבִיתָה. אָמְנָם נִרְאֶה דְּאִם הָיָה (נ) יָדוּעַ לְהַשָּׁלִיחַ שֶׁרְצוֹן הַמְשַׁלֵּחַ לְעָרֵב בְּרוּחַ זֶה, אַף שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ לוֹ בְּהֶדְיָא, לֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁעֵרֵב בְּרוּחַ אַחֶרֶת, אַף שֶׁעַכְשָׁיו רוֹצֶה לָלֶכֶת שָׁם: י (נג) בִּתְמָרִים. וְאֵין חִלּוּק בֵּין עֵרֵב מִשֶּׁל מְשַׁלֵּחַ (נא) אוֹ מִשֶּׁל שָׁלִיחַ, בְּכָל גַּוְנֵי הָוֵי קְפִידָא, וְאֵין חָל הַשְּׁלִיחוּת: (נד) בְּמִגְדָּל וְהִנִּיחוֹ בְּשׁוֹבָךְ. וַאֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶם (נג) קְרוֹבִים אוֹ שְׁנֵיהֶם רְחוֹקִים, דְּאָמְרִינַן דְּכָאן דַּעְתּוֹ לָנוּחַ בְּשַׁבָּת וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר: (נה) אֵינוֹ עֵרוּב. שֶׁשִּׁנָּה מִדַּעַת מְשַׁלְּחוֹ וְעָקַר הַשְּׁלִיחוּת: יא (נו) אִילָן אוֹ גָּדֵר. וְהוּא הַדִּין שְׁאָר מָקוֹם מְסֻיָּם, כְּגוֹן סֶלַע וּכְהַאי גַּוְנָא. וְאִם צִיֵּן מְקוֹם הַשְּׁבִיתָה בְּתֵל שֶׁהוּא גָּבֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ בְּבִקְעָה שֶׁהִיא עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה טְפָחִים, עַד בֵּית סָאתַיִם נֶחְשֶׁבֶת כֻּלָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְיֵשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ מָקוֹם וּלְהַלָּן אַלְפַּיִם אַמָּה [גְּמָרָא (נ:)]: (נז) שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו בְּעִקָּרוֹ. שֶׁל אִילָן, לְאַפּוּקֵי אִם אָמַר סְתָם ׳שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו׳, שֶׁהוּא כּוֹלֵל גַּם תַּחַת הָעֲנָפִים, אֲפִלּוּ אִם כָּל הָאִילָן הוּא בְּתוֹךְ שִׁעוּר אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם עֲמִידָתוֹ, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִן הָאִילָן וָהָלְאָה אַלְפַּיִם אַמָּה שְׁלֵמִים, כִּי אִם פָּחוֹת מִזֶּה, וּכְדִלְקַמֵּיהּ: (נח) קָנָה שְׁבִיתָה. בַּאֲמִירָה בְּעָלְמָא, דְּהֵקֵלּוּ לַבָּא בַּדֶּרֶךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י״ג: (נט) מֻתָּר לֵילֵךְ לְשָׁם בְּנַחַת. וְהוּא הַדִּין (נג) דְּמֻתָּר לֵישֵׁב בִּמְקוֹמוֹ וְלֵילֵךְ לְשָׁם לְמָחָר [אַלְפַּיִם אַמָּה לִמְקוֹם הָאִילָן, וְאַלְפַּיִם אַמָּה מִן עִקָּרוֹ שֶׁל הָאִילָן וָהָלְאָה], דְּכֵיוָן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם עַל יְדֵי רִיצָה מִבְּעוֹד יוֹם, מְהַנֵּי דִּבּוּרוֹ לִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה אַף שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ עַכְשָׁיו לְשָׁם: (ס) וְדַוְקָא שֶׁיִּחֵד

בְּאוּר הֲלָכָה

שֶׁנָּתַן לוֹ, אֲבָל מִשְּׁאָר פּוֹסְקִים [הָרַמְבַּ״ם (פ״ו הכ״ב) וְרַשִׁ״י (לא: ד״ה בעומד) וְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא) וְהָרִיאַ״ז (שם אות ב) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות ש״ה סי׳ טז ס״ק ק״כ)] מִבְּאָר דְּבָזֶה שֶׁרָאָה שֶׁהִגִּיעַ אֶצְלוֹ סַגִּי, דְּמִטַּעַם חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ אָמְרִינַן שֶׁבְּוַדַּאי קִבֵּל מִמֶּנּוּ וְהִנִּיחַ לְשֵׁם עֵרוּב, וְכֵן מוּכָח לְהֶדְיָא מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ״ס (לא:), דְּמַקְשֶׁה וְדִלְמָא לֹא שָׁקִיל מִנֵּיהּ, וּמְשַׁנֵּי חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וּמוּכָח דְּמִטַּעַם זֶה אָמְרִינַן דִּבְוַדַּאי שָׁקִיל מִנֵּיהּ, וּכְבָר מָצָאתִי שֶׁהֵעִירוּ בָּזֶה בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ז) וּגְאוֹן יַעֲקֹב (לא:). וְאָמְנָם צָרִיךְ עִיּוּן עַל הַטּוּר מֵאֵין הוֹצִיא לְשׁוֹנוֹ, וּבְעַצְמוֹ כָּתַב בָּרְמָזִים שֶׁלּוֹ כְּפֵרוּשׁ כָּל הַפּוֹסְקִים הַנַּ״ל: יא * וּמַכִּיר אִילָן אוֹ גָּדֵר. אֲבָל אִם אֵינוֹ מַכִּיר שׁוּם מָקוֹם, וְאָמַר סְתָם ׳שְׁבִיתָתִי בְּסוֹף אַלְפַּיִם מִכָּאן׳, לֹא מְהַנֵּי אַף לְדַעַת רִאשׁוֹנָה, וְכֵן מוּכָח מִמִּשְׁנָה [דַּף מ״ט עַמּוּד ב׳] אִם אֵינוֹ מַכִּיר וְכוּ׳ וְאָמַר שְׁבִיתָתִי בִּמְקוֹמִי וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וְכֵן פָּסְקוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים:

* בְּסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה. מִלְּשׁוֹן זֶה מִשְׁמַע דַּוְקָא אִם הָיָה בִּשְׁעַת אֲמִירָה תּוֹךְ אַלְפַּיִם לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן, אֲבָל אִם הָיָה יָתֵר מֵאַלְפַּיִם, אַף דִּבְשָׁעָה שֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם הִגִּיעַ בְּרַגְלָיו לְתוֹךְ אַלְפַּיִם וְגַם אִם יָרוּץ מִשְּׁעַת אֲמִירָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה, לֹא מְהַנֵּי. אֲבָל מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ז ה״ג) מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אִם בִּשְׁעַת אֲמִירָה הָיָה יָתֵר מֵאַלְפַּיִם לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן, כֵּיוָן דִּבְשָׁעָה שֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם הִגִּיעַ בְּרַגְלָיו לְתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְגַם דְּאִם הָיָה רָץ מִשְּׁעַת אֲמִירָה הָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ עַד עִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה, מְהַנֵּי אֲמִירָתוֹ [מִסֵּפֶר בֵּית מֵאִיר, עַיֵּן שָׁם שֶׁצִּדֵּד לַהֲלָכָה כְּהָרַמְבַּ״ם]:

* מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם יָכוֹל לְהַגִּיעַ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִם מְהַנֵּי בְּדִיעֲבַד, מִסְתַּבֵּר דְּתָלוּי בִּפְלוּגְתָּא הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תט״ו סָעִיף ג׳, וְהַמְחַבֵּר מִלְּתָא דִּפְסִיקָא נָקַט:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מד) הָרַמְבַּ״ם בְּהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת (פ״ד ה״ו) וְרַבֵּנוּ תָּם (לב. תוד״ה רב ששת) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא) וְרִיאַ״ז (שם אות ב) וְרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות ש״ה סי׳ טז אות קכ) וְרִיטְבָּ״א (לא:), וְכָתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הַגְּאוֹנִים, וְכֵן סָתַם הַמְחַבֵּר בְּסִימָן של״א (סעיף לד) בְּיוֹרֶה דֵּעָה: (מה) הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן בַּתּוֹסָפוֹת (לב. ד״ה רב ששת), וְכֵן כָּתְבוּ הָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ג) וּתְשׁוּבַת מַהֲרַ״ם (מרוטנבורג ח״ד סי׳ שפ) וּתְשׁוּבַת מַיְמוֹנִי (הל׳ קנין סי׳ כג) הֲבִיאָהּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז), וּבְיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם כָּתַב הָרַמָּ״א לְדֵעָה זוֹ בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים: (מו) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַבֵּנוּ בְּצַלְאֵל (סי׳ כז): (מז) רַמְבַּ״ם בְּסוֹף פֶּרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הכ״ד): ט (מח) מַגִּיד מִשְׁנָה (פ״ו הכ״ג): (מט) דְּבִדְרַבָּנָן קַיְימָא לָן דְּיֵשׁ בְּרֵרָה [שָׁם בְּרַאֲבַ״ד וּמַגִּיד מִשְׁנָה]. וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יח) תָּמַהּ, דַּאֲפִלּוּ אִם נֵימָא דִּבְעָלְמָא אֵין בְּרֵרָה, הָכָא עָדִיף, דְּכֵיוָן דְּסָמַךְ עַצְמוֹ עַל הַשָּׁלִיחַ נִיחָא לֵיהּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁיְּעָרֵב, וְאֵין חָסֵר אֶלָּא לְהוֹדִיעוֹ בְּאֵיזֶה צַד עֵרֵב [וּמַה שֶּׁלֹּא יָדַע מִקֹּדֶם, לֹא אִכְפַּת לָן, דַּהֲלֹא קָנָה עֵרוּב אַף שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ כִּבְסִימָן ת״א (ס״א)]: (נ) וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יח) מִסְתַּפֵּק, אֶפְשָׁר אִם רָגִיל לְעָרֵב תָּמִיד בְּמִזְרָח, גַּם כֵּן אֵין רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת לְמַעֲרָב, עַיֵּן שָׁם: י (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה, וּדְלֹא כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (גיטין סה: ד״ה הא): (נב) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (ש״ה סי׳ יז אות קכו): יא (נג) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כז) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(סא) אַיִן יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם. * אֲבָל (סב) אִם אֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְלֹא יִחֵד מָקוֹם תַּחְתָּיו, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, דְּשָׁמָא הָיָה בְּדַעְתּוֹ עַל אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁהֵם חוּץ לָאַלְפַּיִם, וְגַם כָּאן לֹא קָנָה, שֶׁהֲרֵי עָקַר דַּעְתּוֹ מִכָּאן, (סג) וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. [ז]וְאִם כָּלוּ עוֹמֵד תּוֹךְ אַלְפַּיִם וְלֹא יִחֵד מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ, כְּגוֹן שֶׁאָמַר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו, יֵשׁ לוֹ (סד) אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם מִמְּקוֹמוֹ לְצַד הָאִילָן חוּץ מִשִּׁעוּר מָשָׁךְ תַּחְתָּיו שֶׁל אִילָן, כְּגוֹן אִם שִׁעוּר הָאִילָן עֶשְׂרִים אַמָּה, (סה) יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה. * [ח]וּלְהָרַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ט), הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה (סו) בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם אֶלָּא בַּמָּקוֹם שֶׁהָיָה עוֹמֵד בּוֹ כְּשֶׁחִשְּׁכָה. וְכֵן אִם אָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, (סז) וְהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, קָנָה שְׁבִיתָה בְּמָקוֹמוֹ. וְהָאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחַת אִילָן פְּלוֹנִי, אִם יֵשׁ תַּחְתָּיו (סח) שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר, לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, שֶׁהֲרֵי לֹא כִּוֵּן מָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ. לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְהִתְכַּוֵּן לִשְׁבוּת בְּעִקָּרוֹ, אוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת (סט) שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ אוֹ בְּדָרוֹמוֹ. וְאִם הָיָה תַּחְתָּיו פָּחוֹת מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, וְנִתְכַּוֵּן לִשְׁבוֹת תַּחְתָּיו, קָנָה, שֶׁהֲרֵי (ע) מִקְצָת מְקוֹמוֹ מְסַיֵּם. (עא) * וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף (ז.) בָּזֶה: **יב** [ט]הָיוּ שְׁנַיִם, אֶחָד מַכִּיר

(ז) שָׁם בַּגְּמָרָא (סט:), כִּשְׁמוּאֵל, הַסְּכָמַת הַפּוֹסְקִים. (ח) בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"ח), כְּפִי פֵּרוּשׁוֹ בְּדִבְרֵי שְׁמוּאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. (ט) בְּרַיְיתָא שָׁם ג' (ע"ב).

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **אֲבָל אִם אֵין וְכוּ'.** אֵינוֹ מֻדְקָדָק כָּל כָּךְ, דְּגַם מַעֲקָרָא מִירֵי שֶׁאֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, שֶׁהֶעְנָפִים שֶׁהֵם מַעֲבָר לְעִקָּרוֹ הֵם חוּץ לָאַלְפַּיִם, אֶלָּא שֶׁהוּא יָחִיד לְמָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ בְּעִקָּרוֹ, וְהָוֶה לֵיהּ לוֹמַר בְּקִצּוּר, 'אֲבָל אִם לֹא יָחִד מָקוֹם תַּחְתָּיו' וְכוּ', אֶלָּא הַלָּשׁוֹן מְטֹרָח קְצָת, וּכְאִלּוּ אָמַר 'אֲבָל אִם לֹא יָחִד מָקוֹם תַּחְתָּיו, אִם אֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם [דְּהַיְינוּ כְּמוֹ שֶׁצִּיֵּר מַעֲקָרָא] לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, וְאִם כָּלוּ עוֹמֵד תּוֹךְ אַלְפַּיִם וְכוּ', וּלְאַפּוֹקֵי מִדַּעַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁכָּתַב לְקַמִּיהּ:

* **וּלְהָרַמְבַּ"ם הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה בִּרְחוֹק מָקוֹם. רְחוֹק מָקוֹם נִקְרָא כְּשֶׁאֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהוֹלֵךְ שָׁם לְעֵרֶב בְּרֻגְלָיו, אֲבָל כְּשֶׁבָּא בְּדֶרֶךְ וְחָשְׁכָה לוֹ וְאוֹמֵר 'שְׁבִיתָתִי לְמָקוֹם רָחוֹק מִכָּאן' [אַף שֶׁהוּא בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה]:**

* **וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק עא) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאֲלִיָּה רַבָּה** (ס"ק כה) **דְּעִקַּר כַּוָּנָתָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א** (מט:) **וְהָרא"ש** (פ"ד סי' יג) **וְהַשּׁוּר וְהַמַּרְדְּכַי** (סי' חקנ), **וְהֵם רָאוּ דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וּפֵלִיגִי עֲלֵיהּ, וְכֵן הֵבִיא בְּשֵׁם הָאַגָּדָה** (סי' נב) **דִּסְבִירָא לֵיהּ כֵּן (וְדָמָה שֶׁכָּתַב מַרְבֵּנוּ יוֹנָתָן** (יד. ד"ה אמר), **לְכְאוֹרָה אֵין מִדְּבָרָיו שׁוּם הֶכְרֵעַ, דְּאַף דְּפֵרֵשׁ כְּרַשִׁ"י** (מט: ד"ה ושמואל), **אֲבָל שָׁמָּא פְּסַק כְּרַב וּכְדַעַת הָרַאֲבַ"ד], וְכֵן רָאִיתִי גַּם בְּרִיטְבָ"א** (מט:), **וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר הַמַּלְחָמוֹת** (יד. ד"ה ותדע). **וּמִכָּל מָקוֹם עֲדַיִן אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דְּהָרַמְבַּ"ם גַּם כֵּן לָאו יְחִידָאָה הוּא בָּזֶה, דֵּישׁ עוֹד הַרְבֵּה פּוֹסְקִים הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָתוֹ אַף לֹא בְּכָל הָעִנְיָנִים, וַאֲבָאר דְּבָרַי, הֵיכָן, מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּחְבֵּר דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם בְּאוֹמֵר סְתָם 'שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו' לֹא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה, לְאוֹ יְחִידָאָה הוּא, דְּגַם פְּרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י הוּא גַּם כֵּן הָכִי, דַּאֲפִלּוּ לִשְׁמוּאֵל אֵין לוֹ רַק מִמְּקוֹמוֹ עַד תַּחַת הָאִילָן מִסָּפֵק, וּמִמַּה נַּפְשָׁךְ דִּבְרֵי שֶׁקָּנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ וּבֵין שֶׁקָּנָה תַּחַת הָאִילָן, קוֹנֶה שֶׁטַּח הַהוּא, אֲבָל מֵהָאִילָן וּלְהָלְאָה לֹא. וְאַף דְּרַשִׁ"י הִקְשָׁה עַל פְּרוּשׁ זֶה, בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁלָּפָנֵינוּ** (מט:) **פֵּרֵשׁ כֵּן, וְאִם כֵּן מוֹכֵחַ לְפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל דְּאַפִּלּוּ אִם נִפְסַק כִּשְׁמוּאֵל, עַל כָּל פָּנִים אֵין לוֹ מֵאִילָן וּלְהָלְאָה כְּלוּם, וְגַם דַּעַת הָרִי"ף** (יח.) **מוּכָח דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּהָרַמְבַּ"ם בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ [וְכִמוֹ שֶׁדָּיֵק הַבַּיִת יוֹסֵף, דְּמִדְּהָבִיא הַמֵּימָרָא דְּרַב הוּנָא דְּזָקֵף אַרְבָּעָה מִתּוֹךְ שִׁבְעָה בַּיִתּוֹ מְסַיֵּם קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם, וּלְדַעַת רִאשׁוֹנָה הָלֹא לִשְׁמוּאֵל בְּכָל גַּוְנֵי קוֹנֶה שְׁבִיתָה תַּחַת הָאִילָן יֵשׁ לוֹ אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם אַמָּה פָּחוֹת מִקּוֹם רֹחַב הָאִילָן כְּמֵאָז בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, תָּרִי"ף הָלֹא פּוֹסֵק כְּשִׁמוּאֵל, אֶלָּא עַל כָּרְחֲךָ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּלִשְׁמוּאֵל הֵיכָא דְּאֵין מַקְצָת בַּיִתּוֹ נִכָּר אֵין לוֹ מֵהָאִילָן וּלְהָלְאָה כְּלוּם, וְנִרְאֶה דִּמְפָרֵשׁ כְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, דְּדִבְרֵי הָאֲלִיָּה רַבָּה שֶׁכָּתַב דִּמְהָרִי"ף אֵין מוֹכָח, אֵינָם מְבֻרָרִים]. וְעַיֵּן בְּהֶרֶב הַמַּגִּיד** (פ"ו ה"ח) **שֶׁכָּתַב דְּקָרוֹב לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר הָעִתִּים** (סי' נב), **וְכֵן הוּא גַּם כֵּן לְדַעַת הָרַאֲבַ"ד, דִּלְדִידְהוּ הָלֹא סְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ כְּלָל דְּפוֹסֵק כְּרַב, וְכֵן מַשְׁמַע בְּרִיְיתָא הַמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים** (יד. אות א) **דְּפוֹסֵק גַּם כֵּן כְּרַב, וְאִם כֵּן הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְכֻלְּהוּ בְּחַדָּא שִׁטְתָּא קָיְימִי לַאֲסוֹר עַל כָּל פָּנִים מִמְּקוֹם הָאִילָן וּלְהָלְאָה, וְעַיֵּן בְּאוֹר זָרוֹעַ** (ח"ב הל' עירובין סי' קנה) **שֶׁהֵבִיא גַּם כֵּן דַּעוֹת אֵי הֲלָכָה כְּרַב אוֹ כִּשְׁמוּאֵל [וְנִרְאֶה דְּהוּא עַצְמוֹ סוֹבֵר שָׁם דַּהֲלָכָה כְּרַב, עַיֵּן שָׁם]. אָמְנָם בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם דֵּישׁ לוֹ שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, בֵּין בְּאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו שֶׁלֹּא סִיֵּם הַמָּקוֹם, וּבֵין כְּשֶׁמְּכַוֵּן לְקָטֹנֶת שְׁבִיתָה בְּרָחוֹק יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דִּיחִידָאָה הוּא, דְּלֹא מִיבָּעְיָא כָּל אֵלּוּ הַנַּ"ל הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א, בְּדַאֲי סְבִירָא לְהוּ דְּכְבָר עָקַר דַּעְתֵּיהּ וְאֵין לוֹ מְפֹרָשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל לְעֵבֶר הַשֵּׁנִי [דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא לְצַד הָאִילָן] כְּלוּם, וְכֵן לְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְהָאוֹר זָרוֹעַ דְּפוֹסְקִים כְּרַב דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ בְּדַאֲי הָכִי הוּא, וְלֹא נִשְׁאַר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דַּאֲפִלּוּ הֵיכָא שֶׁיָּכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא מְהֲנֵי אֶלָּא בְּשֶׁיִּחֵד וְכוּ'. וְהֵנַּה לֹא חִדֵּשׁ הַמְּחַבֵּר בָּזֶה דָּבָר עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּרִישׁ הַסָּעִיף, וְכַוָּנָתוֹ כְּאִלּוּ אָמַר, וְדַוְקָא בָּאֹפֶן שֶׁצִּיַּרְנוּ שֶׁאָמַר 'שְׁבִיתָתִי בְּעִקָּרוֹ', שֶׁיִּחֵד בָּזֶה הַמָּקוֹם לִשְׁבִיתָה וְזֶה הַמָּקוֹם הָיָה בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, אֲבָל אִם לֹא יִחֵד הַמָּקוֹם תַּחְתָּיו וְאֵין כָּל הָאִילָן בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם לֹא קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, דְּשָׁמָא הָיָה בְּדַעְתּוֹ וְכוּ': (סא) **אֵין יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם.** לְאוֹ דַּוְקָא, (מ) דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה מִמְּקוֹמוֹ עַד עִקָּרוֹ אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, דִּנּוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְמָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ לְבַד הָאַלְפַּיִם, וְגַם כְּנֶגֶד הַמְּחַבֵּר הוּא אַלְפַּיִם לְבַד הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל מָקוֹם שְׁבִיתָה, וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ 'אֲבָל וְכוּ' בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם', הַכַּוָּנָה בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת: (סב) **אִם אֵין כָּל הָאִילָן וְכוּ'.** הֵיכָנוּ, (נה) **אַף שֶׁעִקָּרוֹ** בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אֶלָּא שֶׁמְּקֻצַת עֲנָפָיו יוֹצְאִין חוּץ לַתְּחוּם, דְּהַיְנוּ חוּץ לְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְהוּא לֹא יִחֵד שְׁבִיתָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה בְּצַד עִקָּרוֹ שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, אֶלָּא אָמַר סְתָם שֶׁקּוֹנֶה שְׁבִיתָה תַּחַת הָאִילָן, לָכֵן לֹא קָנָה שְׁבִיתָה כְּלָל, דְּשָׁמָא כֻּוַּן לְקִנּוֹת שְׁבִיתָה תַּחַת הָעֲנָפִים הַיּוֹצְאִין חוּץ לַתְּחוּם: (סג) **וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִתּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו: (סד) **אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם מִמְּקוֹמוֹ לְצַד הָאִילָן.** קְצִיר לְשׁוֹן יֵשׁ כָּאן, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר מִצַּד זֶה שֶׁל הָאִילָן, וּמִצַּד הָאִילָן וָהָלְאָה לְצַד בֵּיתוֹ: (סה) **יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה.** הַיְנוּ מִכָּל צַד שֶׁל הָאִילָן אֵין נוֹתְנִין לוֹ רַק שִׁעוּר זֶה [וְנִמְצָא שֶׁבְּיַחַד עִם רֹחַב הָאִילָן הוּא בְּסַךְ הַכֹּל אַרְבָּעָה אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה]. וְהַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּכָל רֹחַב הָאִילָן שֶׁהוּא עֶשְׂרִים אַמָּה מְסַפְּקִינַן לְמָקוֹם שְׁבִיתָה, וְתִלִינַן לְחֻמְרָא, דְּכִשְׁמוֹדְדִין הָאַלְפַּיִם הַשְּׁנַיִם שֶׁל מֵאִילָן וָהָלְאָה מוֹדְדִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹם הַתְּחִלַּת הָאִילָן שֶׁהוּא לְצַד רַגְלָיו, דְּשָׁמָא קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם, וְאַף דִּלְפִי זֶה מִשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם פָּחוֹת עֶשְׂרִים אַמָּה, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ לְאַחֲרָיו כְּלוּם מִמְּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד, דְּאָמְרִינַן שָׁמָא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: (סו) **בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** הַתְּחוּם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּלַדְעָה רִאשׁוֹנָה קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין מַפְסִיד אֶלָּא מָקוֹם רֹחַב הָאִילָן כַּנַּ"ל, וּלְהָרַמְבַּ"ם כֵּיוָן שֶׁלֹּא סִיֵּם מְקוֹמוֹ, אֵינוֹ קוֹנֶה שָׁם שְׁבִיתָה כְּלָל, אֶלָּא קוֹנֶה שְׁבִיתָתוֹ בְּמָקוֹם רַגְלָיו: (סז) **וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: (סח) **שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** (סט) **שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: (סו) **בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** הַתְּחוּם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה קָנָה שְׁבִיתָה שָׁם וְאֵין מַפְסִיד אֶלָּא מָקוֹם רֹחַב הָאִילָן כַּנַּ"ל, וּלְהָרַמְבַּ"ם כֵּיוָן שֶׁלֹּא סִיֵּם מְקוֹמוֹ, אֵינוֹ קוֹנֶה שָׁם שְׁבִיתָה כְּלָל, אֶלָּא קוֹנֶה שְׁבִיתָתוֹ בְּמְקוֹם רַגְלָיו: (סז) **וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: (סח) **שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** (סט) **שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(סו) בִּרְחוֹק מָקוֹם וְלֹא סִיֵּם וְכוּ'.** אֵינוֹ נִכָּר אֵי הֲלָכָה כְּרַב אוֹ כִּשְׁמוּאֵל [וְנִרְאֶה דְּהוּא עַצְמוֹ סוֹבֵר שָׁם דַּהֲלָכָה כְּרַב, עַיֵּן שָׁם]. אָמְנָם בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם דֵּישׁ לוֹ שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, בֵּין בְּאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו שֶׁלֹּא סִיֵּם הַמָּקוֹם, וּבֵין כְּשֶׁמְּכַוֵּן לְקָטֹנֶת שְׁבִיתָה בְּרָחוֹק יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דִּיחִידָאָה הוּא, דְּלֹא מִיבָּעְיָא כָּל אֵלּוּ הַנַּ"ל הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א, בְּדַאֲי סְבִירָא לְהוּ דְּכְבָר עָקַר דַּעְתֵּיהּ וְאֵין לוֹ מְפֹרָשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל לְעֵבֶר הַשֵּׁנִי [דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא לְצַד הָאִילָן] כְּלוּם, וְכֵן לְהָרַאֲבַ"ד וְהָרֹאשׁ וְהָאוֹר זָרוֹעַ דְּפוֹסְקִים כְּרַב דְּלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ בְּדַאֲי הָכִי הוּא, וְלֹא נִשְׁאַר הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(סז) וְהוּא רָחוֹק וְכוּ' קָנָה שְׁבִיתָה בְּמְקוֹמוֹ.** גַּם בָּזֶה פָּלִיג אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּלַדַּעָה רִאשׁוֹנָה בָּזֶה לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם לֹא קָנָה וּמִכָּאן עָקַר דַּעְתּוֹ, וּלְהָרַמְבַּ"ם קָנָה שְׁבִיתָה עַל כָּל פָּנִים בְּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד: **(סח) שְׁמוֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר.** גַּם בָּזֶה לְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת הָיוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם רַגְלָיו, **וְלֹא כֵן לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה:** **(סט) שֶׁבְּצִפּוֹנוֹ וְכוּ'.** וְאִם הָיָה רָחֹב יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנָה אַמּוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם רַגְלָיו, דְּאָמְרִינַן שֶׁמָּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בָּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל סוֹף הָאִילָן שֶׁמִּשָּׁם עַד רַגְלָיו הוּא אַלְפַּיִם שְׁלֵמִים: **(ע) מִקְצָת מְקוֹמוֹ מְסַיֵּם.** כְּגוֹן אַרְבַּע אַמּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁתַּחַת הָאִילָן אוֹ הַשְּׁנַיִם: **(עא) וְכֵן דַּעַת הָרִי"ף בָּזֶה.** עַיֵּן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כה) שֶׁכָּתַב דְּהָעִקַּר כְּדַעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כג) **בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים [וְהִשִּׂיב עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק"כ) **שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת], וְכֵן כָּתַב הַבַּיִת מֵאִיר, גַּם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (ס"ק כח) **הִסְכִּים דִּבְוַדַּאי נוֹתְנִין אַרְבַּע אַמּוֹת חוּץ מֵאַלְפַּיִם, אֶלָּא שֶׁרָצָה לְצַדֵּד עוֹד לְהַצְדִּיק דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעִנְיַן הוֹסָפָה עוֹד שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת, עַיֵּן שָׁם:** **(נה)** גְּמָרָא (נ:): **(נו)** רַשִׁ"י (מט: ד"ה ושמואל):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah